

**ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ: Β' ΛΥΚΕΙΟΥ
ΔΕΙΓΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ****ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ - ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ
ΚΕΙΜΕΝΙΚΟΣ ΤΥΠΟΣ: ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΣΤΗΝ ΑΦΗΓΗΣΗ
ΕΝΟΤΗΤΑ: ΠΑΡΑΔΟΣΗ****Κείμενο 1****Η σχέση μας με την παράδοση**

Η παράδοση είναι κάτι που στην προελληνική ανθρωπότητα το υφιστάμεθα απλώς. Η ελληνική περίοδος της ιστορίας εγκαινίασε ότι αφενός επιλέγουμε μέσα στην παράδοσή μας, αφετέρου τη διαμορφώνουμε αυτή την παράδοση. Αυτό έκανε την αρχαία Ελλάδα να είναι ό,τι είναι. Δεν έμεινε μέσα στην εκάστοτε παράδοσή της. Έφτιαξε άλλα πράγματα. Και για να γίνει αυτό, έπαψαν οι αρχαίοι Έλληνες να φτιάχνουν κούρους από μian ορισμένη στιγμή και μετά. Ωραιότατοι οι κούροι, ποιος είπε όχι. Έπαψαν να γράφουν ομηρικά έπη. Βγήκαν άλλοι άνθρωποι και δημιούργησαν άλλα. Η Σαφώς, ο Αρχίλοχος, οι Αθηναίοι τραγικοί. Για να γίνει ο Θουκυδίδης, Θουκυδίδης κατέστρεψε την παράδοση του Ηροδότου. Την συνέχισε αλλά την κατέστρεψε, διότι η άποψη της φιλοσοφίας της ιστορίας, στην οποία στηρίζεται η ιστοριογραφία του Θουκυδίδη, δεν έχει καμία σχέση με αυτήν του Ηροδότου. Το ίδιο και ο Σωκράτης, κατέστρεψε κατά κάποιον τρόπο τους προσωκρατικούς –καλώς, κακώς, είναι άσχετο. Αυτό θα πει να είσαι μέσα σε μια παράδοση ιστορική, η οποία διαφέρει από τις προελληνικές κατά τούτο: ότι δεν είσαι σκλάβος της παράδοσής σου, αλλά ότι επιλέγεις μέσα από αυτή και συνεχίζεις...

Στην Ελλάδα μάλιστα η επιλογή τίθεται με ιδιαίτερα δραματικό τρόπο, διότι υπάρχει αυτή η τεράστια απόσταση, η πολιική αντίθεση ανάμεσα στον αρχαίο ελληνικό κόσμο και στον βυζαντινό. Αντίθεση κοσμοθεωρητική. Αντίθεση μιας κοινωνίας που –πρώτη στην ιστορία– απελευθερώνεται πνευματικά και μιας κοινωνίας που επικαλείται την Αποκάλυψη.

Αντίθεση πολιτική ανάμεσα σε μια κοινωνία που δημιουργεί πρώτη φορά δημοκρατικούς θεσμούς και σε μια θεοκρατική αυτοκρατορία, όπου και οι ανώτατοι αυλικοί φιλούν τα πόδια του αυτοκράτορα. Φυσικά οι σημερινοί Έλληνες ούτε αρχαίοι ούτε βυζαντινοί είναι. Αλλά αν έχουν να επιλέξουν κάτι, αυτό κατά τη γνώμη μου είναι ασφαλώς το πραγματικό πνεύμα της αρχαίας ελληνικής δημιουργίας ως αγώνα για την ελευθερία, την αυτονομία, την αυτοθέσμιση. Οι σύγχρονοι Έλληνες έχουν να κάνουν τη δική τους Αναγέννηση, τον δικό τους Διαφωτισμό, τη δική τους μοντέρνα δημιουργία και όχι να πιθηκίζουν το Βυζάντιο.

Κορνήλιος Καστοριάδης
Από τον ημερήσιο Τύπο

Ηλεκτρονική Διεύθυνση: <http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGL-C130/601/3949.17609/>

Ημερ. ανάληψης αρχείου: 07 - 01 - 2017

Κείμενο 2

Η παράδοση αλλιώς

Τι γίνεται όταν παντρεύεις το Λευκαρίτικο κέντημα και τα Φυθκιώτικα υφαντά με τη σύγχρονη μόδα; Η Μύρνα Παττίχη και η Μυρτώ Φεραίου δημιούργησαν τις τσάντες *retrovi* κι έδωσαν σε έναν ανεκτίμητο θησαυρό της Κύπρου το εισιτήριο για να ταξιδέψει στον κόσμο.

Καθόμαστε στον κήπο στη ζεστασιά του ήλιου, πίνοντας τσάι και κουβεντιάζοντας για κεντήματα και υφαντά. Με τις αφηγήσεις τους με ταξιδεύουν από τα Λεύκαρα στο χωριό Φύτη της Πάφου και με συστήνουν με υφάντρες και κεντήστρες. «Ξέρεις ότι οι πρώτοι πραματευτάδες που πουλούσαν τα κεντήματα από χωριό σε χωριό ήταν γυναίκες;» λέει η Μύρνα Παττίχη. «Η πρώτη μάλιστα ήταν η Μαρικκού από τα Λεύκαρα η οποία ήταν υπαρκτό πρόσωπο και διέσχισε την Κύπρο, για να πουλήσει τα κεντήματα στο Τρόδος», συμπληρώνει. Η πρώτη γυναίκα που έβγαλε το Λευκαρίτικο εκτός Κύπρου ήταν η Αλισαβού που τα πήγε στην Αίγυπτο. «Κι ακριβώς όπως εκείνες γέμιζαν τα μπαούλα με την πραμάτεια τους και γύριζαν από το ένα μέρος της Κύπρου στο άλλο, έτσι κι εμείς φορτώνουμε σήμερα τις βαλίτσες μας με αυτές τις τσάντες και στέλνουμε στο εξωτερικό ένα κομμάτι από τον θησαυρό μας», λέει η κ. Παττίχη και η κ. Φεραίου συμπληρώνει: «Αν το καλοσκεφτείς ο σύγχρονοςπραματευτής είναι το διαδίκτυο και το κάρο με το άλογο είναι το e-shop».

Πώς γεννήθηκε η ιδέα για δημιουργία του *retrovi*;

Μύρνα: Είναι δύσκολο να το καθορίσουμε ως μια στιγμή. Στο σπίτι μας θυμάμαι πάντα τη μητέρα μου, τη γιαγιά μου και την αδερφή μου να κεντούν, να πλέκουν, να ράβουν, να κάνουν σμιλί. Αυτό πέρασε και σε μένα. Αν και ήμουν η λιγότερο ταλαντούχα από τις τρεις, είμαι συνέχεια με βελόνια στα χέρια να φτιάχνω πράγματα για τις κόρες μου. Νομίζω ότι η κληρονομιά αυτή είναι κοινό βίωμα λίγο πολύ όλων μας.

Μυρτώ: Είναι το κεντητό τραπεζομάντηλο στο σπίτι της γιαγιάς, είναι ένα σκέπασμα από σμιλί στο κρεβάτι, ένα πετσετάκι πάνω από την παλιά τηλεόραση...

Μύρνα: Θυμάμαι μικρή, στο εργοστάσιο του πατέρα μου, την κυρία Μαργαρίτα από τα Λεύκαρα να κάθεται και να κεντά όλη μέρα. Για να προστατεύει μάλιστα το κέντημά της από τις βρωμιές του εργοστασίου, το κάλυπτε με σεντόνια. Ο πατέρας μου της έλεγε «αυτή θα είναι η προίκα της Μύρνας». Ακόμη έχω τα κεντήματα που μου άφησε αυτή η υπέροχη γυναίκα.

Το *retrovi* γεννήθηκε μέσα από τα προσωπικά σας βιώματα δηλαδή;

Μύρνα: Γεννήθηκε μέσα από την προσωπική αγάπη για το κυπριακό κέντημα και την ανάγκη μας να το διαφυλάξουμε και να του δώσουμε ζωή στο σήμερα.

Μυρτώ: Μετά από πάρα πολλή σκέψη καταλήξαμε ότι οι τσάντες θα ήταν οι καλύτεροι «πρεσβευτές» για την τέχνη αυτή. Θέλαμε το προϊόν να αναδεικνύει το κέντημα και όχι το αντίστροφο. Δεν θέλαμε δηλαδή απλά να διακοσμήσουμε ένα αντικείμενο μόδας, αλλά το κέντημα να είναι πρωταγωνιστής και το προϊόν να είναι το μέσο. Βρήκαμε ότι η τσάντα φάκελος είναι ιδανική, γιατί εξυπηρετεί καλύτερα αυτόν τον σκοπό.

Μύρνα: Το Λευκαρίτικο κέντημα είναι ένας θησαυρός. Ένα ανεκτίμητο έργο τέχνης με τεράστιο ιστορικό και πολιτιστικό βάρος. Τι νόημα έχει να κρατάς έναν τέτοιο θησαυρό,

όταν τον έχεις απλά διπλωμένο στο ντουλάπι; Αν δεν τον ζεις; Αν δεν τον χαίρεσαι και δεν τον μοιράζεσαι με τους άλλους;

Μυρτώ: Το κέντημα έχει και μια συμβολική αξία. Το ένιωσα όταν επισκέφθηκα την έκθεση με τα κεντήματα στο Λεβέντειο, όπου υπήρχε ένα υπέροχο τραπεζομάντηλο με βελόνι που έπιανε όλο τον τοίχο. Το είχε φτιάξει μία γυναίκα, όταν ήρθε πρόσφυγας μετά την εισβολή. Το αυθεντικό το κρατούσαν οι Τούρκοι κι έκατσε και το ξανάφτιαξε από την αρχή, από μνήμης. Σκεφτείτε το πείσμα και τη θέληση αυτής της γυναίκας. Νομίζω ότι σ' αυτή τη θέληση συνοψίζεται όλη η ιστορία του λαού μας. Πάντα δημιουργούμε από το μηδέν. Όσο και να μας χτυπούν, στεκόμαστε ξανά στα πόδια μας, δουλεύουμε και μεγαλουργούμε. Είναι σημαντικό για τη νέα γενιά να παίρνει μηνύματα από αυτούς τους ανθρώπους.

Μύρνα: Η ξενομανία και οι διεθνείς τάσεις της διακόσμησης εκτόπισαν σιγά σιγά το κέντημα από τα σπίτια μας. Ελάχιστα το κράτησαν σε περίοπτη θέση. Ένα από αυτά τα σπίτια ήταν της κ. Ρούλλας Μάτση. Θυμάμαι την δεκαετία του '90, όταν επέστρεψα από τις σπουδές μου κι επισκέφθηκα το σπίτι της, εντυπωσιάστηκα που είχε και χρησιμοποιούσε τα Λευκαρίτικα κεντήματά της. Δεν ενέδωσε στη μόδα που τα θεωρούσε ξεπερασμένα.

Ποια είναι η χρυσή τομή, για να περάσει η παράδοση σε ένα σύγχρονο αντικείμενο χωρίς αυτό να γίνεται κιτς και φοκλόρ;

Μύρνα: Μία λέξη: σεβασμός. Όλα ξεκινούν από αυτό. Αν πραγματικά σέβεσαι το αντικείμενο και αισθάνεσαι περηφάνια γι' αυτό, τότε θα το κάνεις σωστά. Μιλάμε για ένα αριστούργημα. Όταν αυτό το συνειδητοποιήσεις και πραγματικά εκτιμήσεις τι κρατάς στα χέρια σου, τότε θα μπορέσεις και να το σεβαστείς. Το Λευκαρίτικο συμπεριλήφθηκε στον παγκόσμιο κατάλογο Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της UNESCO και το Φυθκιώτικο στον αντίστοιχο Εθνικό Κατάλογο.

Μυρτώ: Η γνώση της ιστορίας είναι πολύ σημαντική, όταν μπαίνεις σε τέτοια projects. Ερευνήσαμε σε βάθος το κέντημα, έχουμε διαβάσει βιβλία. Δεν ξεκινήσαμε με μια επιφανειακή προσέγγιση. Δεν την είδαμε ξαφνικά fashion designers. Δεν το προσεγγίσαμε ως επιχειρηματίες. Αυτό το πράγμα το κάναμε γιατί το πιστεύουμε και το αγαπούμε.

Πώς βγήκε το όνομα retrovi;

Μύρνα: Προέρχεται από τη γλώσσα esperanto, στην οποία θα πει rediscover (ανακαλύπτω ξανά). Κι εμείς αυτό στοχεύουμε να ξαναανακαλύψουμε, έναν πλούτο του τόπου μας. Να τον αναδείξουμε με έναν τρόπο που να κερδίσει τη θέση του στη σύγχρονη εποχή.

Οι κεντήστρες αντιπροσωπεύουν μια Κύπρο που χάνεται. Βλέπετε κάποια στοιχεία τους να συνεχίζουν στη νέα γενιά;

Μύρνα: Οι νέοι μαθαίνουν τον δρόμο που τους δείχνεις. Τα Λεύκαρα είναι ένα όμορφο χωριό και αν το ζήσεις από κοντά θα διαπιστώσεις πως αυτό δεν είναι καθόλου τυχαίο. Οι άνθρωποι ασχολούνται με κάτι πολύ όμορφο και πολύ δημιουργικό. Η ομορφιά γίνεται βίωμα και ανεβάζει το επίπεδο μιας κοινωνίας. Μαθαίνεται και κληρονομείται. Όσο λοιπόν οι αξίες, η εργατικότητα και το ήθος του λαού μας κρατιέται ζωντανό, τόσο θα τα βλέπουμε και στις επόμενες γενιές. Πρέπει να γίνουν ανοίγματα από δημιουργικούς ανθρώπους και θεωρώ πως είναι η σωστή εποχή για τέτοιες κινήσεις. Υπάρχει ένα γενικότερο ενδιαφέρον στον κόσμο της μόδας για την αναβίωση παραδοσιακών τεχνικών. Κι η Κύπρος έχει ένα μεγάλο πλούτο τον οποίο θα μπορούσε να βγάλει προς τα έξω. Όσο περισσότερες πρωτοβουλίες υπάρξουν τόσο το καλύτερο. Να ακουστεί η Κύπρος μέσα από τη μοναδικότητά της.

Τα τελευταία χρόνια πολλές νέες γυναίκες ξαναπιάνουν το σμιλί και το πλεκτό.

Πού το αποδίδετε;

Μύρνα: Τι είναι το Λευκαρίτικο, το Φυθκιώτικο, το κροσέ; Είναι ένας πολύ οικονομικός τρόπος για να κάνεις διαλογισμό. Είναι ψυχοθεραπεία. Το βλέπεις στα πρόσωπα αυτών των κεντητριών. Λάμπουν. Η ενέργεια που δίνεις, για να δημιουργήσεις κάτι, επιστρέφει σε σένα.

Μυρτώ: Ηρεμεί απίστευτα το μυαλό, αλλά συνάμα το ακονίζει. Επειδή συνέχεια μετράς και είσαι συγκεντρωμένη, είναι τεράστια άσκηση υπομονής, αλλά και μαθηματικής σκέψης. Εμείς εδώ στην Κύπρο το έχουμε και είναι ενσωματωμένο στην παράδοσή μας.

Μύρνα: Ας του δώσουμε λοιπόν μια ευκαιρία να αναβιώσει και να ξαναβρεί τη θέση του στη ζωή μας. Και στις νέες κοπέλες ένα κίνητρο για να πάρουν στα χέρια τους τη συνέχεια της παράδοσής μας...

Διασκευή

Ηλεκτρονική Διεύθυνση: <http://newphil2-live.beluggaweb.net/el-gr/koinonia-anthropoi/443/344205/myrna-pattichi-myрто-feraiou-i-paradosi-allios>

Τώνια Σταυρινού

Ημερ. ανάρτησης: 15 -12 -2016

Ημερ. ανάληψης αρχείου: 07 - 01 - 2017

Κατανόηση κειμένου

Ερωτήσεις, ενδεικτικά:

1. Ποιο **κοινό γενικό θέμα** πραγματεύονται τα πιο πάνω κείμενα;

---

2. Ποιο από τα δύο κείμενα πιστεύετε πως έχει **ύφος δηκτικό, υψηλό, πυκνό και υποβλητικό; Να δικαιολογήσετε** την απάντησή σας, εξετάζοντας τη σύνταξη(ενεργητική-παθητική), το λεξιλόγιο και τα λόγια στοιχεία των κειμένων.

---

3. Ποιο γεγονός, σύμφωνα με τον Καστοριάδη, **συνιστά την ειδοποιό διαφορά** της αρχαίας ελληνικής από τις προελληνικές παραδόσεις; Να το εντοπίσετε στο κείμενο και **να το βάλετε σε κύκλο**.

4. α. **Να συγκρίνετε τις θέσεις** στις οποίες καταλήγουν οι δύο κυρίες στο κείμενο 2 και ο Καστοριάδης στο κείμενο 1, σχετικά με τη στάση των σύγχρονων Ελλήνων απέναντι στην παράδοσή τους. **Σε τι διαφέρουν κατά τη γνώμη σας;**

β. **Ποια θέση υιοθετείτε εσείς και με ποια επιχειρήματα την στηρίζετε;**

---

5. Σύμφωνα με τα δύο κείμενα, **οι σημερινοί άνθρωποι πρέπει να επιλέξουν κάποια στοιχεία από την παράδοση**, κρατώντας μια κριτική στάση, απορρίπτοντας τον συντηρητισμό και την οπισθοδρόμηση. **Να υπογραμμίσετε με κόκκινο χρώμα** αυτά τα στοιχεία που συμβάλλουν στην πρόοδο, αλλά και στην εξέλιξη του παρελθόντος. Στη συνέχεια, **να τα καταγράψετε σε μορφή σημειώσεων**, με τη μορφή ενός νοητικού χάρτη. (διάγραμμα)

6. Με ποιους **τρόπους και μέσα πειθούς** (τουλάχιστο 2) οι δυο κυρίες στο κείμενο 2, προσπαθούν να μας πείσουν πως το retroνί γεννήθηκε μέσα από τα προσωπικά τους βιώματα; Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με στοιχεία από το κείμενο.

---

7. Να γράψετε **Σωστό ή Λάθος** στο περιεχόμενο των πιο κάτω προτάσεων, αφού **ξαναδιαβάσετε σιωπηλά** τα δυο κείμενα.

- Ο Καστοριάδης κατηγορεί τους σύγχρονους Έλληνες πως αντιγράφουν άκριτα το Βυζάντιο.
- Στο κείμενο 2 υποστηρίζεται πως η χρυσή τομή, για να περάσει η παράδοση σε ένα σύγχρονο αντικείμενο, χωρίς να γίνεται ευτελής απομίμησή του, είναι ο σεβασμός.
- Στο κείμενο 1 ο συντάκτης υποστηρίζει πως οι αρχαίοι Έλληνες ήταν σκλάβοι της παράδοσης.
- Το όνομα *retro*νι σημαίνει χάνω ξανά.
- Ο Καστοριάδης θεωρεί πως στην Ελλάδα η επιλογή μέσα από την παράδοση γίνεται εντελώς λανθασμένα.

8. Να δώσετε έναν άλλο τίτλο στο κείμενο 1 που να ανταποκρίνεται περισσότερο στο περιεχόμενο.

---

9. Στο κείμενο 2 **συνυπάρχουν διάφοροι Κειμενικοί Τύποι**. Ποιοι είναι αυτοί; **Να εστιάσετε στον Κειμενικό Τύπο της Αφήγησης** εντοπίζοντας **τρία (3) εσωτερικά δομικά στοιχεία** από το κείμενο 2.

{π.χ. Συχνή χρήση ρημάτων κυρίως σε παρελθοντικούς χρόνους (αόριστο και παρατατικό), αλλά και σε ιστορικό ενεστώτα. Χρονικές προτάσεις και λέξεις/φράσεις που δηλώνουν τη χρονική συνάφεια των γεγονότων, Αιτιολογικές προτάσεις και λέξεις/φράσεις που δηλώνουν τη σχέση αιτίου αποτελέσματος, Ενεργητική σύνταξη, παρατακτική σύνδεση προτάσεων, α' ενικό ή πληθυντικό πρόσωπο (πρόσωπα που λειτουργούν για την απόκρυψη, την αποσιώπηση και τη μείωση βαθμού συμμετοχής του υποκειμένου), Χρήση παρελθοντικών χρόνων (ρομαντική διάθεση φυγής στο παρελθόν) και μελλοντικών χρόνων (ελπίδα, απειλή, αβεβαιότητα), Χρήση ιδιωτισμών, εκφράσεις προφορικού λόγου, κ.ά.}

10. «Υπάρχει ένα γενικότερο ενδιαφέρον στον κόσμο της μόδας για την αναβίωση παραδοσιακών τεχνικών. Κι η Κύπρος έχει ένα μεγάλο πλούτο, τον οποίο θα μπορούσε να βγάλει προς τα έξω. Όσο περισσότερες πρωτοβουλίες υπάρξουν τόσο το καλύτερο. Να ακουστεί η Κύπρος μέσα από τη μοναδικότητά της.»

Να αναφέρετε τρεις (3) κυπριακές παραδοσιακές ασχολίες, οι οποίες θα μπορούσαν να αναβιώσουν ή αναβιώνουν στις μέρες μας και δίνεται έτσι η δυνατότητα στην Κύπρο να βγει προς τα έξω.

Οργάνωση Κειμένου

1. α. Να αναγνωρίσετε τον **τρόπο ανάπτυξης της πρώτης (§1ης) παραγράφου** του κειμένου 1. Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με στοιχεία από την παράγραφο.

β. Να εντοπίσετε τα **δομικά στοιχεία της πρώτης (§1ης) παραγράφου** του κειμένου 1. «Η παράδοση είναι κάτι που... αλλά ότι επιλέγεις μέσα από αυτή και συνεχίζεις...»

---

2. α. Το κείμενο 2 ανήκει στο **κειμενικό είδος της δημοσιογραφικής συνέντευξης (ρεπορτάζ)**, συνέντευξη πρόσωπο με πρόσωπο. Να πλοηγηθείτε στην πιο κάτω ψηφιακή σελίδα http://thesreporter.blogspot.com.cy/2014/01/blog-post_7926.html και να προσπαθήσετε να προσδιορίσετε σε ποιο συγκεκριμένο είδος συνέντευξης ανήκει, ανάλογα με το περιεχόμενό της (**συνέντευξη πορτρέτου, ειδικού ή μάρτυρα**).

β. Κατά την άποψή σας, και αξιοποιώντας τα στοιχεία της πιο πάνω ηλεκτρονικής διεύθυνσης, είναι **αποτελεσματικές οι ερωτήσεις της δημοσιογράφου ή όχι**; Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας.

3. Η σχέση των συνομιλητών, δηλ. της δημοσιογράφου και των δύο κυριών, είναι **σχέση οικειότητας και ισοτιμίας ή ανοικιότητας και εξουσίας**; Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας, εξετάζοντας τις συνθήκες επικοινωνίας και το λεξιλόγιο στο κείμενο 2.

---

4. Στην πιο κάτω περίοδο λόγου «Αυτό θα πει να είσαι μέσα σε μια παράδοση ιστορική, η οποία διαφέρει από τις προελληνικές κατά τούτο: ότι δεν είσαι σκλάβος της παράδοσής σου, αλλά ότι επιλέγεις μέσα από αυτήν και συνεχίζεις...» να εντοπίσετε τη **μεταφορική λειτουργία της γλώσσας**, αφού διαβάσετε μεγαλόφωνα το απόσπασμα του κειμένου 1. Να εξηγήσετε στη συνέχεια, πώς εξυπηρετεί τον σκοπό του συντάκτη η χρήση αυτή και την οπτική του γωνία.

---

5. «Ένα ανεκτίμητο έργο τέχνης με τεράστιο ιστορικό και πολιτιστικό βάρος. Τι νόημα έχει να κρατάς ένα τέτοιο θησαυρό, όταν τον έχεις απλά διπλωμένο στο ντουλάπι; Αν δεν τον ζεις; Αν δεν τον χαίρεσαι και δεν τον μοιράζεσαι με τους άλλους;»
Κατά την άποψή σας **η χρήση του ερωτηματικού**, εξυπηρετεί τον σκοπό της κ. Μύρνας στην συγκεκριμένη περίοδο λόγου; Να εξηγήσετε.

---

6. Να υποδυθείτε τον ρόλο της δημοσιογράφου και να διαγράψετε τα **στοιχεία προφορικότητας** από το μαγνητοσκοπημένο σας υλικό, στην πιο κάτω περίοδο λόγου. Επιπλέον, μπορείτε ως έμπειρος/η δημοσιογράφος να κάνετε όποιες αλλαγές θεωρείτε απαραίτητες, για να αποκτήσει το κείμενό σας ένα πιο **επίσημο, φροντισμένο ύφος**.

«Χμ, χμ..η πρώτη πώληση έγινε στο... Anassa Resort σε Κύπρια της Αυστραλίας, η οποία είδε στις τσάντες κάτι γνώριμο και αγαπημένο και ήθελε να το πάρει μαζί της και η δεύτερη πώληση ήταν σε μια κυρία από ...χμ, χμ...νομίζω... την Ιαπωνία. Στη χώρα της υπάρχει... υπάρχει... μια πλούσια κουλτούρα γύρω από το κέντημα και μια μεγάλη ιστορία, οπότε με το που είδε τις τσάντες ήξερε την αξία τους.»

7. Στο κείμενο 2 συνυπάρχει, όπως είπαμε, η Αφήγηση με την Περιγραφή και την Επιχειρηματολογία. Ποιος ο ρόλος τόσο της αφήγησης όσο και της περιγραφής μέσα στο κείμενο κατά την άποψή σας;

---

8. Το κείμενο 2 είναι **πολυτροπικό**. Να σχολιάσετε τη λειτουργικότητα των εικόνων, λαμβάνοντας υπόψη το πληροφοριακό, συναισθηματικό και ιδεολογικό τους φορτίο.

Λεξιλογικές Ασκήσεις**ΤΑΞΗ: Β' ΛΥΚΕΙΟΥ**

1. Στο κείμενο 1 και 2 υπάρχει η λέξη **παράδοση**, η οποία είναι **πολύσημη**. Ποιες σημασίες της μπορείτε να σκεφτείτε; Να χρησιμοποιήσετε την ίδια λέξη σε **δικές σας προτάσεις** (τουλάχιστον 3), ώστε να αναδεικνύεται η διαφορετική της σημασία κάθε φορά.
2. Στο κείμενο 1 υπάρχουν τα σύνθετα επίθετα **δημοκρατικός, θεοκρατικός**. Να συνεχίσετε τον κατάλογο των σύνθετων λέξεων με **δεύτερο συνθετικό το ρήμα κρατώ**. Στη συνέχεια, **να δώσετε ερμηνεία** καθεμιάς από τις λέξεις του καταλόγου που διαμορφώσατε.

ΣΥΝΘΕΤΕΣ ΛΕΞΕΙΣ	ΕΡΜΗΝΕΙΑ
Δημοκρατικός	
Θεοκρατικός	

3. Να σχηματίσετε ένα **καλλίγραμμα**, αφού συγκεντρώσετε όλες τις λέξεις που έχουν σχέση με το **κυπριακό παραδοσιακό κέντημα** από το κείμενο 2. Το καλλίγραμμά σας μπορεί να έχει το **σχήμα ενός μοτίβου από το λευκαρίτικο ή το φυτιώτικο κέντημα**.
4. Να βρείτε **υπώνυμα** των λέξεων **κέντημα, παράδοση**. Μπορείτε να αξιοποιήσετε λέξεις μέσα από τα ίδια τα κείμενα ή άλλες. Στη συνέχεια, να επιλέξετε δύο (2) υπώνυμες λέξεις και **να φτιάξετε ονοματικές φράσεις** με διευρυμένη μορφή (άρθρο +επίθετο +ουσιαστικό).
5. Με τη βοήθεια του λεξικού σας, να αποδώσετε τη λέξη **κίτς, φολκλόρ, rediscover, κροσέ** στην ελληνική γλώσσα. Να **προτείνετε και άλλες ξένες-δάνειες λέξεις**, οι οποίες σχετίζονται με την παραδοσιακή τέχνη.
6. Σε γνωστό λεξικό έχουν αφαιρεθεί τα παραδείγματα από τις πιο κάτω λέξεις/λήμματα: **άυλη, αναβίωση, ενέδωσε**. Μπορείτε να γράψετε ένα δικό σας παράδειγμα-πρόταση για κάθε λέξη;
7. Να βρείτε την **ετυμολογία** των παρακάτω λέξεων: **παράδοση, υφιστάμεθα, αποκάλυψη, διαφωτισμός, αυτονομία**. Να διαλέξετε τρεις (3) από τις πιο πάνω λέξεις και να τις εντάξετε σε **προτάσεις**, ώστε να φαίνεται η σημασία τους.

8. Να συμπληρώσετε τα κενά στις πιο κάτω στήλες με δικές σας **συνώνυμες λέξεις**. Να έχετε υπόψη πως η στήλη Α περιλαμβάνει λέξεις από τα κείμενα, που ανταποκρίνονται σε ένα πιο **επίσημο ύφος**, ενώ η στήλη Β περιλαμβάνει λέξεις που ανταποκρίνονται σε ένα πιο **ανεπίσημο ύφος**.

ΣΤΗΛΗ Α: ΕΠΙΣΗΜΟ ΥΦΟΣ	ΣΤΗΛΗ Β: ΑΝΕΠΙΣΗΜΟ ΥΦΟΣ
Ενσωματωμένο	
	πραματευτάδες
Περίοπτη	
	πραμάτειες
	φτιάχνω
Αυθεντικό	
Θα διαπιστώνεις	

9. Σας δίνονται **συνώνυμα του επιθέτου δημιουργικός/η** και σύντομες επεξηγήσεις για το πώς ή πού χρησιμοποιείται το καθένα. Να **εντάξετε καθεμία από τις πιο κάτω συνώνυμες λέξεις σε προτάσεις**, ώστε να φαίνεται η ιδιαίτερη σημασία τους.

γόνιμος: έχει την ευρύτερη σημασία απ' όλα
εύφορος: για παραγωγή καρπών
καρποφόρος: 1. για χαρακτηρισμό δέντρου
 2. για ενέργεια με θετικά αποτελέσματα
δημιουργικός: για δημιουργήματα στο πνευματικό και κοινωνικό πεδίο
παραγωγικός: 1. για δημιουργία οικονομικών αγαθών
 2. για κάποιον που παράγει πολύ έργο

Παραγωγή Προφορικού/Γραπτού Λόγου

1. Να αποδώσετε την **περίληψη του κειμένου 2 σε 100-150 λέξεις** και να την στείλετε στο ηλεκτρονικό ταχυδρομείο του/της καθηγητή/τριας σας.

Για την ορθότητα της περίληψης, έχω υπόψη μου τα ακόλουθα :

I. Περιεχόμενο.

Θετικά στοιχεία θεωρούνται:

- Η σύλληψη του νοηματικού κέντρου του κειμένου.
- Η επιλογή των σημαντικών ιδεών-πληροφοριών του κειμένου.
- Η πληρότητα κατανόησης του κειμένου.

Αδυναμίες θεωρούνται:

- Η απόκλιση από το νοηματικό κέντρο του κειμένου.
- Η επιλογή δευτερευουσών ιδεών-πληροφοριών σε βάρος των κύριων-σημαντικών.
- Η ατελής (μερική) κατανόηση του κειμένου.

II. Η γλώσσα και το ύφος της περίληψης

Θετικά στοιχεία θεωρούνται:

- Η χρήση του κατάλληλου ύφους για τη συγκεκριμένη μορφή κειμένου (πληροφοριακό ύφος).
- Η ικανότητα πύκνωσης του κειμένου μέσα από διάφορες τεχνικές (γενίκευση, αναδιατύπωση κτλ.).
- Η ορθή χρήση της γλώσσας στο επίπεδο της ορθογραφίας, της στίξης, της σύνταξης και του λεξιλογίου.

Αδυναμίες θεωρούνται:

- Η αξιολόγηση με την άσκηση άμεσης ή έμμεσης κριτικής-σχολιασμού στις ιδέες-πληροφορίες του κειμένου.
- Η αυτούσια-στείρα μεταφορά λέξεων και φράσεων του αρχικού κειμένου στη περίληψη.
- Οι αποκλίσεις από τους κανόνες της Νεοελληνικής Γραμματικής και του Συντακτικού της Νέας Ελληνικής στην ορθογραφία, στη στίξη, στη σύνταξη και το λεξιλόγιο (επαναλήψεις, ασάφειες, έλλειψη ακριβολογίας κτλ.).

III. Η δομή του περιληπτικού κειμένου

Θετικά στοιχεία θεωρούνται:

- Η ικανότητα παρακολούθησης ή αναδιοργάνωσης της δομής του αρχικού κειμένου και η παρουσίαση με λογική ακολουθία των βασικών ιδεών.
- Η σύνταξη ενός κειμένου με ομαλή ροή και συνοχή.
- Η επιτυχής χρήση των διαρθρωτικών λέξεων ή φράσεων.

Αδυναμίες θεωρούνται:

- Η τυποποιημένη μεταφορά της πορείας του αρχικού κειμένου που οδηγεί σε μακροσκελή περίληψη.
- Η άτακτη παράθεση των ιδεών-πληροφοριών του κειμένου.
- Η έλλειψη συνοχής και αλληλουχίας μεταξύ των μερών-προτάσεων της περίληψης.

Επίσης

Μετρώ ενδεικτικά μερικές γραμμές του κειμένου, για να υπολογίσω τον αριθμό των λέξεων. Έχοντας υπόψη ότι ο αριθμός των λέξεών μου μπορεί να είναι κατά 10% μικρότερος ή μεγαλύτερος από αυτόν που ορίζεται, τις περιορίζω αριθμητικά.

2. Το σχολείο σου διοργανώνει Ημερίδα με θέμα την Παράδοση. Ως πρόεδρος της μαθητικής κοινότητας αναλαμβάνεις τη **σύνταξη ενός κειμένου, που θα εκφωνηθεί στην Ημερίδα**. Να αναφέρεις τους λόγους για τους οποίους πολλοί νέοι σήμερα έχουν απομακρυνθεί από αυτήν και **να προτείνεις τρόπους** επανασύνδεσής τους με αυτήν. (400-450 λέξεις)

Αν θέλεις, μπορείς να αξιοποιήσεις το πιο κάτω θεματικό λεξιλόγιο:

Προτεινόμενο Θεματικό Λεξιλόγιο: Ήθη, έθιμα, κρίση αξιών, προγονοπληξία, αμφισβήτηση, αποστασιοποίηση, αδιαφορία, χάσμα γενεών, ξενομανία, κατεστημένο, υλισμός, μελέτη, ευαισθητοποίηση, πνευματικοί άνθρωποι, γνώση ιστορίας, αναδεικνύω, γόνιμη κριτική, λαογραφία, πλούτος, συντηρητισμός, παρελθόν, αφομοιώνω, ταυτότητα, τεχνολογική πρόοδος, συνοχή, πρόοδος, οικογένεια, ΜΜΕ, μνήμη, συνδετικός κρίκος

Ας θυμηθούμε τα βασικά στοιχεία για μια σωστή Ομιλία:

-Εισήγηση: προτάσεις/ανακοινώσεις σχετικά με συγκεκριμένο ζήτημα – όλα τα είδη ακροατηρίων

-Διάλεξη: Πραγμάτευση εξειδικευμένου (συνήθως επιστημονικού) θέματος – εξειδικευμένο ακροατήριο

•Βασικά χαρακτηριστικά: αμεσότητα - φυσικότητα, στοιχεία προφορικότητας

- Προσφώνηση: εισαγωγικός χαιρετισμός (εθιμοτυπική κατάταξη)
- Πρόλογος/Εισαγωγή: παρουσίαση του θέματος
- Κύριο μέρος: αφήγηση – βεβαίωση - τεκμηρίωση – ανασκευή
- Επίλογος: περιεκτική ανακεφαλαίωση
- Επιφώνηση: καταληκτικός χαιρετισμός

Ρητορικά ερωτήματα, χρήση κυρίως α', β' πληθυντικού προσώπου, χρήση στερεότυπων εκφράσεων, εξωγλωσσικά – παραγλωσσικά στοιχεία, στοιχεία προφορικότητας κ.ά.

3. Να δημιουργήσετε μια **σύντομη παρουσίαση-power point** (διάρκειας 5 λεπτών) με το εξής θέμα: **«Λανθασμένη αντιμετώπιση της παράδοσης, η πλήρης άρνηση του παρελθόντος»**.
4. Να δημιουργήσετε ένα **πόστερ ή μία αφίσα για την τάξη σας**, αφού βρείτε κείμενα και εικόνες, φωτογραφίες και σκίτσα, στο/στην οποίο/α να ενημερώνετε τους/τις συμμαθητές/τριές σας, για τη **λαϊκή παράδοση*** της ιδιαίτερής σας πατρίδας. [*Λαϊκή παράδοση είναι η παράδοση που περιλαμβάνει το σύνολο των έργων ή των δραστηριοτήτων που εκφράζουν τον λαό: παραμύθια, μύθοι, δοξασίες, δημοτικά τραγούδια, λαϊκά μουσικά όργανα, τοπικές ενδυμασίες, τοπικοί χοροί, κ.ά. Χαρακτηρίζεται από ανωνυμία, τυποποίηση, συλλογικότητα κ.λπ.*]

